

Hollós Zita
SZÓKAPTÁR
Német–magyar
SZÓkapcsolatTÁR

Korpuszalapú kollokációs
tanulósztár

Zita Hollós
KOLLEX
Deutsch-ungarisches
KOLLOkationsLEXikon

Korpusbasiertes Wörterbuch
der Kollokationen
Deutsch als Fremdsprache

—

|

|

—

—

|

—

|

Hollós Zita
SZÓKAPTÁR
Német–magyar
SZÓkapcsolatTÁR

Korpuszalapú kollokációs
tanulósztár

Zita Hollós
KOLLEX
Deutsch-ungarisches
KOLLOkationsLEXikon

Korpusbasiertes Wörterbuch
der Kollokationen
Deutsch als Fremdsprache

GRIMM
K I A D Ó

Német anyanyelvű munkatárs: Dötsch Jörg

Informatikai munkatárs (xml-adatbázis és szótárprogram): Bunda Péter

Diák munkatársak: Baranyi Csilla, Cseppentő Krisztina, Illés-Tóth Viktória,
Kalmár Éva, Koronka Anna, Németh Gábor,
Németh Réka, Riesz Ábel, Tompa Ágnes

Német anyanyelvű lektor: Zádor Éva

A kutatási projekt keretében megvalósuló adatbázis és az abból generált nyomtatott szótár
a **Károli Gáspár Református Egyetem tudományos szótárműhelyében**

az

Országos Tudományos Kutatói Alap (OTKA)
(F 49397 számú, *NÉMET SZÓkapcsolatTÁR: új típusú didaktikus szótár elmélete és gyakorlata*
című pályázat, 2005–2008)

és az

Alexander von Humboldt-Stiftung
(Forschungstüpendium für erfahrene Wissenschaftler an der Friedrich-Alexander-Universität
Erlangen-Nürnberg, 2009–2012)

támogatásával jöhetett létre.

© Hollós Zita

© Grimm Könyvkiadó Kft.

Kiadja a Grimm Könyvkiadó, Szeged – az 1795-ben alapított
Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítás, a mű bővített,
illetve rövidített változata kiadásának jogát is.

ISBN 978 963 9954 80 9

Első kiadás: 2014

Műszaki szerkesztés: Hevesi István, Iker Bertalan

A kiadásért felel Borbás László, a Grimm Könyvkiadó Kft. ügyvezető igazgatója.

Nyomtatta a Generál Nyomda Kft., Szeged
www.generalnyomda.hu

Súly: XXXX g

Tartalomjegyzék

Szerzői előszó a SZÓKAPTÁR kutatási projekthez.....	VII	
Köszönetnyilvánítás	VIII	
Miért van szükség a SZÓKAPTÁR-ra?	X	
Hány szókapcsolat található a SZÓKAPTÁR-ban?	XIII	
Szimbólumok jegyzéke	XIV	
Rövidítésjegyzék	XV	
Fonetikai jegyzék	XX	
SZÓSZEDET A–Z		
WÖRTERVERZEICHNIS A–Z.....	1	
Német partnerek regisztere		
Register der deutschen Partner	699	
Wozu ist KOLLEX gut?		953
Wie viele Wortverbindungen enthält KOLLEX?	956	
Verzeichnis der Symbole	957	
Abkürzungsverzeichnis	958	
Kurze Benutzungshinweise	963	
Konzeption von KOLLEX	972	
Quellenverzeichnis	978	

—

|

|

—

—

|

—

|

Szerzői előszó

a SZÓKAPTÁR kutatási projekthez

A NÉMET SZÓKAPCSOLATTÁR (röviden SZÓKAPTÁR) típusát tekintve német–magyar, adatbázis- és korpuszalapú¹ kollokációs szótár. A munka 90%-a 2005–2008 között, egy négyéves OTKA kutatási projekt² keretében valósult meg. A szótárkoncepciót megalapozó részletes elméleti alap kutatások megtalálhatóak a *Lexicographica. Series Maior* sorozat 116-os kötetében.³

A *tudományos szótárműhelyt* 2005 legelején hívtam életre a szótárprojektnek otthont adó Károli Gáspár Református Egyetemen. A műhelyben számítógépes konfiguráció, nyomtatott és elektronikus szótárak, valamint adatbázisok támogatták a diákok munkáját. Az első évben jórészt elkészültek az adatbázis programozási munkálatai, de a szótárszerkesztő program optimalizálása és továbbfejlesztése még évekig folyt, melynek eredményeként professzionális, többfunkciós és felhasználóbarát munkafelülettel ellátott xml-adatbázis született. Ez a szótárprogram több nemzetközi konferencián elismerést aratott, és – az interdiszciplinaritás jegyében – csak a lexikográfiai és programozási ismeretek optimális kombinációjával jöhetett létre. Az adatbázis egyes elemei (pl. Megjegyzés-opciók) és a különböző szűrők éveken át biztosították az ún. *workflow*-t, amit a havi szerkesztői munkaülések és jegyzőkönyvek is támogattak.

Az adatbázisba bekerült adatok készültségi foka 2009 nyarára lehetővé tette a végső munkafázist, melynek keretében kiegészítési, ellenőrzési és egységesítési munkákat végeztem. 2011 nyarára kigenerálhatóvá vált az adatbázisból az első teljes kézirat. Ezután az anyanyelvi lektorálás következett. 2012 tavaszára leellenőriztem a lektori javaslatokat, és az elfogadott javításokat átvezettem a szótári adatbázisba. 2012 nyarára pedig az utolsó anyanyelvi ellenőrző munka is lezárult, így elkészült a legvégső szótári kézirat.

Kisebb szünet után a 600, A4-es méretű oldalt számláló kézirat utolsó átolvasása és a 200 oldalas, négyhasábos regiszter formai ellenőrzése következett. Ezt a munkafolyamatot és az utolsó változtatások átvezetését már oktatói és új kutatási tevékenységem mellett végeztem, ezért 2013 nyarára készült el a szótár első, és csak 2014 nyarára a második fele. A kiíratási formátum véglegesítése után – ez előző munkafázissal párhuzamosan – az anyag tördelésre a kiadóba került. 2014 őszén kaptam vissza a már beszerkesztett és tördelt kéziratot utolsó szerzői korrektúrára.

A SZÓKAPTÁR/KOLLEX esetében valóban sikerült teljesíteni az etalonként emlegetett, bűvös hétszeri lektorálást, ami nem jelenti azt, hogy a szótár hibátlan lenne. Kész (és hibátlan) szótár ugyanis nem létezik, már csak azért sem, mert a nyelv is örökké fejlődik és a nyelvi kompetenciánk sem változatlan.

A szerző

¹ Az adatok elsődlegesen a lipcsei *Deutscher Wortschatz* korpuszából származnak.

² OTKA, F 49397 számú, ifjúsági kutatási pályázat.

³ Hollós, Zita: *Lernerlexikographie: syntagmatisch. Konzeption für ein deutsch-ungarisches Lernerwörterbuch*. Tübingen 2004. (= *Lexicographica. Series Maior* 116)

Köszönetnyilvánítás

A SZÓKAPTÁR/KOLLEX projektnek a Károli Gáspár Református Egyetem *tudományos szótárműhelye* adott otthont. A kisebb szünetekkel tarkított, majd 10 éves projektet az Országos Tudományos Kutatási Alap (OTKA, F 49397 számú) kutatási támogatás keretében és az Alexander von Humboldt-Stiftung tapasztalt kutatóknak szóló kutatói ösztöndíj formájában támogatta.

A SZÓKAPTÁR adatai elsődlegesen a lipcsei *Deutscher Wortschatz* korpuszából származnak, ezért szeretnék köszönetet mondani a lipcsei projekt vezetőjének, Prof. Dr. Uwe Quasthoffnak, hogy éveken keresztül rendelkezésünkre bocsátotta a szükséges adatokat, aminek eredményeképpen megszülethetett az első korpusz- és adatbázis alapú kétnyelvű kollokációs tanulószótár. Második körben az IDS-korpuszai alapján létrehozott kookkurencia-adatbank (*Kookkurrenzdatenbank – CCDB*) segítségével bővítettük a szótár adatállományát. Ennek korlátlan lekérdezése csak a projekt vezetőjének, Cyril Belica-nak a külön engedélyével és segítségével valósulhatott meg, ezért külön köszönet illeti őt.

Az OTKA-projekt keretében két diákmunkatárs-csapat dolgozott a német adatok szótárákból történő kiegészítésén és az adatbázisba való bevitelén:

2005–2007 között: Koronka Anna, Németh Gábor, Németh Réka, Riesz Ábel, Tompa Ágnes;

2008–2009 között: Baranyi Csilla, Barna Ágnes, Illés-Tóth Viktória, Nagy Orsolya, Nyíri Csilla.

Külön köszönöm Tompa Ágnes, Riesz Ábel, Baranyi Csilla és Illés-Tóth Viktória közreműködését, akik a diákszerződések lejárta után is évekig, önzetlenül támogatták a projektet kitartó és odaadó munkájukkal. Nélkülük nem jöhetett volna létre a SZÓKAPTÁR. Mint ahogy a német anyanyelvű (munka)társam, későbbi férjem, Dötsch Jörg nélkül sem. Megkülönböztetett köszönet illeti őt, aki nemcsak az anyanyelvi kompetenciát igénylő, embert próbáló első szelekciót végezte, hanem több lektorálási fázist, melyeket mindig komoly odafigyelés és alaposág jellemezett. Nemcsak a szótári munkában, hanem otthon is maximálisan támogatott és – ha kellett – tartotta bennem a lelket a 10 év folyamán. Nélküle ma nem lenne SZÓKAPTÁR.

Szeretném megköszönni Bunda Péter programozó kitartó munkáját, aki nélkül a SZÓKAPTÁR adatbázisa nem létezne. Hozzá az évek során munkakapcsolaton túl már őszinte barátság is fűz. Önzetlen és profi munkája eredményeképpen többfunkciós munkafelülettel ellátott, óriási és komplex adatbázis született.

A lektorálást Zádor Éva, német anyanyelvű lektor végezte. Ezúton is köszönet Zádor Éva odaadó munkájáért, a több mint 600 oldalas, igen nehéz és sűrűn adatolt kézirat gyors és alapos javításáért, értékes kiegészítéseiről és javaslataiért, melyeket a munka során igyekeztem mindig figyelembe venni.

A beszerkesztett és tördelt kézirat utolsó korrektúrája az első két magyar EMLex-es diák, Cseppentő Krisztina és Kalmár Éva segítségével készült. Ők a nemzetközi lexikográfiai mesterképzés keretében (Europäischer Master für Lexikographie – EMLex) a *tudományos szótárműhelyben* végezték a szakmai gyakorlatukat, és első magyar várományosai az európai lexikográfiai mesterdiplomásnak.

Köszönet illeti a Grimm Kiadó munkatársait is: Hevesi István a kézirat szerkesztéséért, az utólagos korrektúrák átvezetéséért és az anyag nyomdai előkészítéséért volt felelős. Számos „hóbortomat” türelmesen tűrte, a kéréseimet mindig megvalósította. Iker Bertalan végezte a tördelést. Gyuracz Annamária az ütemtervnel, az adminisztrációs teendőknél és az utolsó szerzői korrektúrák átvezetésénél volt segítségemre. Bármikor fordulhattam hozzá, ha probléma merült fel. Végül, de nem utolsó sorban, köszönet illeti a Grimm Kiadó igazgatóját, Borbás Lászlót, hogy vállalta egy kétnyelvű szótár(i adatbázis) nyomtatott formában való megjelentetését egy erősen digitalizálódó világban, mert hisszük, hogy speciális igényeket kielégítő nyomtatott szótárakra mindig szükség van.

Miért van szükség a SZÓKAPTÁR-ra?

Sokaknak ismerős helyzet, vagy ha még nem, akkor előbb-utóbb az lesz:

Az újszülött csecsemő sokat sír és gyakran nem tudjuk miért. Talán szeretné, ha megszoptatnák², bepelenkáznanák^{2d} újra vagy felvennék^d. Rendszeresen meg kell etetni, meg kell fürdetni és tisztába kell tenni^{2d}. Örülünk, ha napról napra dundibb² vagy ha elkezd rugdalózni² és gügyögni². Általában szívesen cumizik² és ha elkezd félni az idegenektől^{2d} vagy jönni kezd a foga^{2d}, többet sír. Ha végre elkezd mászni^d, tudják a szülők: hamarosan semmi nincs már biztonságban a lakásban. Nincs is szebb dolog a földön, mint egy makkegészséges^{2d} baba!

De hogyan mondanánk ezt németül, ha a nyelvtannal tisztában vagyunk?

A fenti szövegben bizonyos szavak fordítása problémás. Ilyen esetekben „szóhiányról” vagy „szóbizonytalanságról” beszélünk (erre utal a kis kérdőjel). Ezek a szavak a „baba” szóhoz kapcsolódnak, és azzal együtt tipikus szókapcsolatokat/kollokációkat alkotnak. Egyúttal a figyelmeztető kezecske segítségével azok az esetek is könnyen felismerhetőek, amikor a magyar anyanyelvű nagy valószínűséggel nem a helyes német megfelelőt választaná, mert eltérés van a két nyelv között.

Vajon sikerül a SZÓKAPTÁR nélkül helyesen és németesen kifejezni magunkat?

Tegyünk egy rövid kísérletet és próbáljuk meg szóban megfogalmazni a fenti rövid szöveget!

Most lássunk egy megoldást a SZÓKAPTÁR **Baby**-szócikkének a segítségével:

Baby ['be:bi] das, des Babys, die Babys <fn>

(kis)baba, csecsemő, bébi

Adj **ált jel** **neugeboren** újszülött • **csak jel** **ungeboren** születendő, meg nem született • **biz kerngesund** makkegészséges • **munter** eleven, vidám • **biz pummelig** dundi, duci • **rosig** rózsás • **csak jel** **langersehnt** várva várt • **süß** édes, aranyos

VERB **gebären**^{AKK} szül • **stillen**^{AKK} (meg)szoptat • **adoptieren**^{AKK} örökbe fogad • **wickeln**^{AKK} (be)pelenkáz • **baden**^{AKK} (meg)fürdet • **ein B. bekommen**^{AKK} † **állapotos** babája lesz, babát vár • **trockenlegen**^{AKK} tisztába tesz • **anziehen**^{AKK} felöltöztet • **ein B. erwarten**^{AKK} † **állapotos** babát vár • **pudern**^{AKK} behintőporoz • **lallen**^{NOM} gögicsél, gügyög • **strampeln**^{NOM} rugdalózik • **fremdeln**^{NOM} † **idegenekkel szemben** félénk(en viselkedik) • **krabbeln**^{NOM} négykézláb mászik • **nickeln**^{NOM} cumizik • **schreien**^{NOM} bög, ordít • **zahnen**^{NOM} † jön a foga, fogzik • **füt-**

XI Miért van szükség a SZÓKAPTÁR-ra?

tern^{AKK} megetet • hochnehmen^{AKK} karba
felvesz • sich^{Dat} ein B. wünschen^{AKK} baba-
bát szeretne

Das **neugeborene Baby** schreit viel, und man weiß häufig nicht, warum. Vielleicht will es **gestillt**, frisch **gewickelt** oder **hochgenommen** werden. Es muss regelmäßig gefüttert, gebadet und **trockengelegt** werden. Man freut sich, wenn es von Tag zu Tag **pummeliger** wird, oder anfängt zu **strampeln** und zu **lallen**. Meistens **nuckelt** es gern und wenn es beginnt zu **fremdeln** oder zu **zähnen**, weint es mehr. Wenn es endlich beginnt zu **krabbeln**, wissen die Eltern: bald ist nichts mehr in der Wohnung in Sicherheit. Es gibt nichts Schöneres auf der Erde als ein **kerngesundes Baby!**

Nem elég a szavakat megtanulni, tudni kell őket kombinálni is, tehát a másik nyelvre jellemző módon egymással összekapcsolni, hogy mondandónk németesen hangozzék. Szövegírásnál és idegen nyelvre történő fordításnál is elengedhetetlen, hogy ne csak nyelvtanilag helyesen, hanem természetesen, tehát tipikus szókapcsolatokkal és megfelelő stílusban fogalmazzunk. Sajnos nincs olyan szabályrendszer, mely pontosan leírná, mit mivel és miért használunk együtt, ezért marad a szókapcsolatok felsorolása és rendszerezése ebben a speciális szótárban.

Ezért készült a SZÓKAPTÁR *korpuszalapú kollokációs tanulószótár*, mely a tipikus és gyakori szókapcsolatokat (ún. kollokációkat, pl. **vál** *ein frischvermähltes Paar* vagy *ein vielversprechender Anfang*, **biz** *die Schule schwänzen* vagy *eine Frage aufwerfen*, *emsig arbeiten* vagy **vál** *effizient arbeiten* és *hundertprozentig sicher*) gyűjti csokorba, oly módon, hogy az egyes címszavakhoz (kollokációs) kategóriák szerint rendeli hozzá a szavakat.

A *Zertifikat Deutsch* szókincsét fedi le az a 2262, többnyire többjelentésű szó (főnév, ige, melléknév és határozószó – az ún. bázisok), melyek tipikus, valós szövegekből nyert partnereit (ún. kollokátorait) a közös előfordulás valószínűsége szerinti sorrendben adtuk meg. Majd ezt a sort a modern egy- és kétnyelvű szótárakból nyert partnerekkel egészítettük ki. Ily módon a SZÓKAPTÁR 10 313 különböző, szintén többjelentésű partnert sorol fel az egyes címszavakhoz.

A SZÓKAPTÁR közel 50 000 ilyen tipikus szókapcsolatot és kollokációt tartalmaz, melyek adott kategóriák szerint, a szavak egyes jelentései alatt kapcsolódnak a címszóhoz. A **főnevekhez** elsősorban melléknéveket és igéket (pl. *ein lesenswertes Buch*, **biz** *das Buch verschlingen*), az **igékhez** és **melléknemekhez** határozószavakat (pl. *behindertengerecht bauen*, *GAZD kostengünstig bauen* és *greifbar nahe*) soroltunk fel.

A szótár szókapcsolatait gazdagítják a címszavakhoz kapcsolódó vonzatok lehetséges realizációi, pl. igéknél a kötelező vonzat(ok) szerepét gyakran betöltő konkrét főnevek sora, pl. **treiben** ② **Akk** <hat> *vmilyen tevékenységet úz, folytat; foglalkozik* vmivel **Akk** Sport, Handwerk, Viehzucht, Ackerbau, Spionage, Unfug stb. A melléknévi címszavak esetében további szókapcsolati kategóriák is szerepelnek, tehát tipikus főnevek (ún. bázisok), pl. **breit** ① +SUBS Fluss Schrank Bett Hüfte stb., vagy ha határozóként áll, akkor szintén bázisként tipikus igék és melléknévek (vagy gyakran jelzőként használt ige nevek), pl. **breit** ① +VERB grinsen lächeln lachen.

Miért van szükség a SZÓKAPTÁR-ra? XII

A szócikkekben megtalálhatóak nagyobb, de még több szó egységeként értelmezhető, tehát nem idiomatikus szókapcsolatok is (pl. *js Hoffnung bleibt unerfüllt*, *IRGENDWIE eingerichtetes Haus*), számszerint több mint 2600, mégpedig a legutolsó kategóriában, a KOMB rövidítés után.

A SZÓKAPTÁR összes szókapcsolatainak száma tehát majd 62 000, így jó esély van arra, hogy a szótárhasználó – kezdőtől középhaladó szintig – megtalálja az adott pillanatban a számára hiányzó partnert valamely konkrét szóhoz.

A SZÓKAPTÁR azért tanulószótár, mert kifejezetten a nyelvi produkciót kívánja támogatni. A fent említetteken túl azzal is, hogy – több mint 8000-szer – külön szimbólummal, mégpedig egy figyelemfelhívó kezecskével (♣) jelöli a tipikus szókapcsolatok/kollokációk vagy kombinációk használata során felbukkanó „csapdákat” (ún. interferencia-jelenségeket), tehát a két nyelv közötti eltéréseket, legyen az bármilyen, pl. nyelvtani, szerkezeti, stílári vagy jelentésbeli eltérés. Ezek a különbségeken a nyelvi recepció során könnyen átsiklunk, figyelmen kívül hagyva őket, pedig óriási szerepük van a mondandónk idegen nyelven történő helyes megformálásánál.

Mindezen tulajdonságok miatt válhat a SZÓKAPTÁR a nyelvtanulás hathatós segédeszközévé és segíthet a nyelvi ismeretek elmélyítésében, tehát valódi aktív tanulószótárrá.

Hány szókapcsolat található a SZÓKAPTÁR-ban?

61 617 német szókapcsolat, kollokáció és kombináció

- 48 757** szókapcsolat/kollokáció (elsődlegesen korpuszból válogatott szemémaspecifikus kollokációk és szabad szókapcsolatok a korpuszbeli közös előfordulás szignifikációs sorrendjében, a valenciák megadásával)
 – a főnévi szócikkek **SUBS-**, **ADJ-** és **VERB-**blokkjában
 – az igei és melléknévi/határozói szócikkek **ADV-**blokkjában
- 2661** (többelemű) kombinációk a szócikkek **KOMB-**blokkjában
- 8590** (egy- vagy többelemű) szókapcsolat/kollokáció valenciarealizációs partnerekkel a szürke háttérű valenciaadat, mint pl. **Akk** után
- 1609** (egy- vagy többelemű) (bázis)partnerek +SUBS, +VERB és/vagy +ADJ blokkokban, de csak a melléknévi szócikkeknél

10 313 német partner/kollokátor a szótár regiszterében, pontos szemémaspecifikus előfordulással (*Német partnerek regisztere*)

2262 szócikk

- 1274 főnévi szócikk
 579 igei szócikk
 362 melléknévi szócikk
 47 határozói szócikk

8378 figyelemfelhívó szimbóllummal, „” jelölt, interferencia-gyanús német szókapcsolat, tehát a nyelvi produkció során nagy valószínűséggel hibát eredményező interlingvális kollokáció/kombináció

Szimbólumok jegyzéke

∅	interferencia-gyanús partnerek/szókapcsolatok
↑	utalás
~	jelentés-körülírás (nincs magyar megfelelő)
[]	fonetikai átírás
()	fakultatív (vonzat) / elhagyható (elem)
❶	jelentésszám
❷❸	közös partnerek az 2. és 3. jelentéshez
/	vagy
/...	a példák alapján folytatható partnerlista

Rövidítésjegyzék

Gyakoriság

ált	általában
fől	főleg
gyakr	gyakran
ritk	ritkán

Regionális korlátozás

A	Ausztriában használatos
CH	Svájcban használatos
D	Németországban használatos
dn	délnémet
ész	észak-német
fől dn/oszt	főleg délnémet/osztrák
fől dn/oszt/sv	főleg délnémet/osztrák/svájci
fől ész	főleg északnémet
oszt	osztrák
sv	svájci

Szakterület

BANK	bankügy
BIOL	biológia
DIÁKNY	diáknyelv
ÉP	építészet
FIL	filozófia
FIZ	fizika
FÖLDR	földrajz
GAZD	gazdaság
JOG	jogtudomány
KAT	katonaság
KÉM	kémia
KER	kereskedelem
MAT	matematika
MŰSZ	műszaki területek
NYELV	nyelvészet
ORV	orvostudomány

Rövidítésjegyzék

XVI

POL	politika
R.KAT	római katolikus
SPORT	sport
SZÁMTECH	számítástechnika
SZÍNH	színház(művészet)
TÖRT	történelem
VALL	vallás
VILL	villamosság
ZENE	zene

Stílusminősítés

átv	átvitt értelemben
átv is	átvitt értelemben is
átv tréf	átvitt értelemben és tréfás
biz	bizalmas
biz átv	bizalmas és átvitt értelemben
biz iron	bizalmas és ironikus
biz rossz	bizalmas és rosszálló
biz tréf	bizalmas és tréfás
biz!	nagyon bizalmas
biz, ált rossz	bizalmas, általában rosszálló
biz, ált tréf	bizalmas, általában tréfás
biz, gyakr iron	bizalmas, gyakran ironikus
biz, gyakr rossz	bizalmas, gyakran rosszálló
durva	durva
gúny	gúnyoros
gyakr iron	gyakran ironikus
gyakr rossz	gyakran rosszálló
gyakr tréf	gyakran tréfás
hiv	hivatalos
iron	ironikus
kissé régi	kissé régies
kissé régi, gyakr tréf	kissé régies, gyakran tréfás
kissé vál	kissé választékos
rossz	rosszálló
röv	rövid alak
szakny	szaknyelv

szakzsarg	szakzsargon
szép	szépítő
tréf	tréfás
vál	választékos
vál átv	választékos és átvitt értelemben
vál hiv	választékos és hivatalos
vál rossz	választékos és rosszálló
vál szép	választékos és szépítő
vál, gyakr iron	választékos, gyakran ironikus
vál, gyakr rossz	választékos, gyakran rosszálló
vál, gyakr tréf	választékos, gyakran tréfás
vál, kissé régi	választékos, kissé régies
vál/gúny	választékos/gúnyoros

Nyelvtani adat

„es” névm-sal	„es” névmással
„es” névm-sal, névelő n	„es” névmással, névelő nélkül
Akk	tárgyeset(ben álló vonzat)
AKK	lemma tárgyesetben
ált áll	általában állítmányként
ált áll v hat	általában állítmányként vagy határozóként
ált áll, fokozhtl	általában állítmányként, fokozhatatlan
ált birt névm-sal	általában birtokos névmással
ált felsőf	általában felsőfokban
ált jel	általában jelzőként
ált jel v áll	általában jelzőként vagy állítmányként
ált jel v áll, fokozhtl	általában jelzőként vagy állítmányként, fokozhatatlan
ált jel v hat	általában jelzőként vagy határozóként
ált jel, határozóval	általában jelzőként határozóval
ált jövő	általában jövő időben
ált kérdésben	általában kérdésben
ált múlt	általában múlt időben
ált névelő n	általában névelő nélkül
ált névelő n, tbsz n	általában névelő nélkül többes szám nélkül
ált passzív	általában passzívban

ált passzív és tagadólag	általában passzívban és tagadólag
ált tagadólag	általában tagadólag
ált tagadólag v kérdésben	általában tagadólag vagy kérdésben
ált tbsz	általában többes számban
csak áll	csak állítmányként
csak áll és tbsz	csak állítmányként és többes számban
csak áll v hat	csak állítmányként vagy határozóként
csak áll, fokozhtl	csak állítmányként, fokozhatatlan
csak felsőf	csak felsőfokban
csak fn-i igenévként v PartPerf-ben	csak főnévi igenévként vagy Partizip Perfektben
csak hat	csak határozóként
csak hat névelővel	csak határozott névelővel
csak hat-atlan névelővel, tbsz n	csak határozatlan névelővel, nincs többes száma
csak jel	csak jelzőként
csak jel és „mit” előlj-val	csak jelzőként és „mit” előljárószóval
csak jel és egysz	csak jelzőként és egyes számban
csak jel és ragozhtl	csak jelzőként és ragozhatatlan
csak jel v áll	csak jelzőként vagy állítmányként
csak jel v áll, fokozhtl	csak jelzőként vagy állítmányként, fokozhatatlan
csak jel v hat	csak jelzőként vagy határozóként
csak jel v hat, fokozhtl	csak jelzőként vagy határozóként, fokozhatatlan
csak jel, fokozhtl	csak jelzőként, fokozhatatlan
csak jel, középf	csak jelzőként középfokban
csak jel, középf n	csak jelzőként, középfok nélkül
csak jel-vel	csak jelzővel
csak jel-vel, ált tbsz	csak jelzővel, általában többes számban
csak jel-vel, tbsz n	csak jelzővel, többes szám nélkül
csak jövő	csak jövő időben
csak középf	csak középfok
csak múlt	csak múlt időben
csak passzív	csak passzívban
csak Perf	csak Perfektben
csak számnévvel	csak számnévvel
csak tagadólag	csak tagadólag

csak tbsz	csak többes számban
Dat	részes eset(ben álló vonzat)
DAT	lemma részes esetben
Dir	irányhatározó mint vonzat
fn tbsz-ban	főnév többes számban
fokozhtl	fokozhatatlan
Gen	birtokos eset(ben álló vonzat)
GEN	lemma birtokos esetben
gyakr passzív	gyakran passzívban
gyakr segédigével	gyakran segédigével
gyakr tbsz	gyakran többes számban
Lok	helyhatározó mint vonzat
mn-ként rag	melléknévként ragozandó
Mod	módhatározó mint vonzat
NB	nota bene (megjegyzés)
névelő és tbsz n	névelő és többes szám nélkül
névelő n	névelő nélkül
névelő n, csak tbsz	névelő nélkül, csak többes számban
Nom	alanyeset(ben álló vonzat)
NOM	lemma alanyesetben
passzív n	passzív nélkül
ragozhtl	ragozhatatlan
ragozhtl, fokozhtl	ragozhatatlan, fokozhatatlan
ritk tbsz	ritkán többes számban
röv	rövid alak
sein+PartPerf	sein + Partizip Perfekt-tel használatos
SUBS ^{Gen}	főnév birtokos esetben
tbsz	csak többes számban
tbsz n	nincs többes száma
Temp	időhatározó mint vonzat
vonzat csak mn előtt	vonzat csak melléknév előtt

Fonetikai jegyzék

Szótárunkban az alábbi – egyszerűsített – fonetikai jeleket alkalmazzuk:

MAGÁNHANGZÓK		MÁSSALHANGZÓK	
[a]	W <u>a</u> ggon, To <u>i</u> lette	[b]	B <u>b</u> by
[a:]	Gar <u>a</u> ge	[ç]	Ch <u>ç</u> emie
[ã]	P <u>ã</u> n <u>s</u> ion	[d]	D <u>d</u> essert
[ã:]	Ch <u>ã</u> nce	[dʒ]	J <u>dʒ</u> ob, J <u>dʒ</u> azz
[ai]		[f]	Fr <u>f</u> iseur, V <u>v</u> ieh
[au]	C <u>au</u> ch	[g]	Gar <u>g</u> e
[e]	Restaur <u>e</u> nt	[h]	H <u>h</u> andy
[e:]	E <u>e</u> he, Ste <u>e</u> k	[j]	
[ɛ]	H <u>ɛ</u> ndy	[k]	K <u>k</u> lavier, C <u>c</u> ola, Ch <u>ç</u> arakter
[ɛ:]		[l]	L <u>l</u> inie
[ɛ̃]		[m]	Cr <u>m</u> e
[ɛ̃:]		[n]	n <u>n</u> ervös
[ø]	To <u>ø</u> ilette	[ŋ]	Camp <u>ŋ</u> ing
[i]	T <u>i</u> urist	[p]	P <u>p</u> ension
[i:]	Sk <u>i</u> , Klav <u>i</u> er, Je <u>i</u> ns, E <u>e</u> -Mail	[pf]	
[o]	To <u>ø</u> ilette	[r]	Gar <u>r</u> e
[o:]	C <u>o</u> la, Sauc <u>o</u> e	[s]	Journalist, J <u>s</u> azz
[ɔ]	H <u>ɔ</u> obby	[ʃ]	Ch <u>ç</u> ef, Sk <u>i</u>
[õ]		[t]	T <u>t</u> ourist
[ø]		[θ]	
[ø:]	n <u>ø</u> rvös, Fr <u>ø</u> iseur	[ts]	C <u>ts</u> D, Pat <u>ts</u> ient
[œ̃]		[ʧ]	Ch <u>ç</u> ouch
[oi]		[v]	W <u>v</u> aggon, V <u>v</u> isum
[u]	T <u>u</u> urist	[x]	
[u:]		[z]	Sa <u>z</u> ison
[ʊ]		[ʒ]	Journalist, Passag <u>ʒ</u> ier
[y]		[ø]	Souven <u>ø</u> ir, Comput <u>ø</u> r
[y:]			